

Vapo Oy
PL 22
40101 Jyväskylä

Viite

Asia

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN
ARVIOINTIOHJELMASTA KOSKIEN VAPO OY:N TEERINEVAN
TURVETUOTANTOALUETTA LESTIJÄRVEN KUNNASSA

HANKETIEDOT JA YVA- MENETTELY

Vapo Oy on 26.4.2004 toimittanut Länsi-Suomen ympäristökeskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994, muutos 267/1999) mukaisen arviointiohjelman hankkeesta, jonka tarkoituksena on käynnistää turpeen tuotanto Lestijärven Teerinevalla. Arvioitavana olevan hankealueen koko on 546 ha, josta tuotantokelpoista aluetta on noin 407 hehtaaria. Pää tarkoituksena on energiaturpeen tuotanto teollisuuden ja yhdyskuntien käyttöön. Teerineva on tällä hetkellä sarkaojitettu ja alueelle on tehty vesienpuhdistusta varten laskeutusallas.

Hankkeen vaihtoehtoina ovat ohjelmassa:

- **Laadittavan suunnitelman mukainen vaihtoehto**

Tuotannon aloittaminen koko tuotantokelpoisella alueella.

- **Muut vaihtoehdot ja haitallisten vaikutusten ehkäiseminen**

Turvetuotannon ympäristölle aiheuttamia haitallisia vaikutuksia voidaan oleellisesti lieventää erilaisin suojelutoimenpitein. Keskeiset haittojen ehkäisymahdollisuudet liittyvät tuotantoalueiden sijoitukseen ja määrään, suojavyöhykkeiden sijaintiin ja määrään, vesiensuojelutoimenpiteisiin, kuivatusvesien johtamispaikkoihin, rakennettavan tiestön sijoittamiseen ja häiriöitä aiheuttavien toimintojen ajoittamiseen.

Arvioinnissa tarkastellaan löytyykö realistisia mahdollisuuksia haittojen vähentämiseksi Vapo Oy:n kuivatussuunnitelmassa esittämien toimenpiteiden lisäksi. Näistä kootaan tarvittaessa kolmas toteuttamisvaihtoehto.

- **Nollavaihtoehto**

Hankkeen toteuttamatta jättäminen.

Hankkeen nimi

Vapo Oy; turvetuotannon aloittaminen Teerinevalla Lestijärven kunnassa.

Hankkeesta vastaava

Vapo Oy
PL 22
40101 Jyväskylä

Hankkeesta vastaavan käyttämä konsultti

Suunnittelutoimisto
Sigma Konsultit Oy
Chydenius Center
67100 Kokkola

Yhteysviranomainen

Länsi- Suomen ympäristökeskus
PL 262
65101 Vaasa

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn peruste

Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (268/1999) 6 §, toinen momentti, kohta d; turvetuotanto, kun yhtenäiseksi katsottava tuotantopinta-ala on yli 150 hehtaaria.

YVA- menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumista.

Arviointiohjelma esittää tiedot hankkeesta, siitä miten hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan sekä miten arviointimenettely ja osallistuminen järjestetään.

Ohjelman ja siitä annettujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus. Selostus on tarkoitettu saada valmiiksi vuoden loppupuolelle mennessä. Kansalaisilla on selostuksen valmistuttua mahdollisuus esittää siitä mielipiteitä ja viranomaisilla antaa lausuntonsa. Menettely päättyy, kun yhteysviranomainen antaa siitä lausuntonsa.

ARVIONTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Länsi- Suomen ympäristökeskus on kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Kuulutus ja arviointiohjelma ovat olleet nähtävillä 3.5.- 5.7. 2004 virka-aikana seuraavissa paikoissa:

- Lestijärven kunnanvirasto, virallinen ilmoitustaulu, Lestintie 39, 69440 Lestijärvi
- Lestijärven kunnan pääkirjasto, Lestintie 39, 69440 Lestijärvi

Kuulutus on lisäksi julkaistu sanomalehdissä Lestijoki ja Keski-Pohjanmaa Arviointiohjelmasta pyydettiin toimittamaan kirjalliset kannanotot viimeistään 3.7.2004 osoitteeseen Länsi- Suomen ympäristökeskus, Koulukatu 19, PL 262, 65101 Vaasa.

Lausunnot pyydettiin seuraavilta tahoilta: Lestijärven kunnalta, Keski-Pohjanmaan liitolta, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiristä, Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveystoimialalta, Tieliikelaitokselta ja Pohjanmaan TE-keskukselta.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Yhteenveto lausunnoista ja kannanotoista

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta toimitettiin Länsi- Suomen ympäristökeskukselle yhteensä viisi lausuntoa ja 32 kannanottoa. Adresseihin on kerätty lestijärveläisten, lähikuntien asukkaiden, mökkiläisten ja karavaanareiden nimiä yhteensä 1511.

Kannanotoissa samoin kuin adresseissakin vastustettiin yleisesti ottaen turvetuotannon aloittamista Teerinevalla ja vedottiin 80-luvun alun huonoihin kokemuksiin Teerinevan ojituksesta. Lisäksi kyseenalaistettiin turvetuotannon arvioituja hyötyjä, vesiensuojelumetelmiä ja arviointiohjelmassa esitettyjä haitallisten vaikutusten arviointien kattavuutta. Nollavaihtoehto sai paljon kannatusta ja monenlaisia lisäselvityksiä kaivattiin arviointiselostukseen.

Lausuntojen keskeinen sisältö on esitetty seuraavassa:

Keski – Pohjanmaan liitto 24.06.2004

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että Lestijärvi kuuluu alueeseen, jolla on voimassa Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan 1. vaihe. Turvetuotantoa käsitellään vasta maakuntakaavan 2. vaiheessa, johon Sigma Konsultit Oy on laatimassa liiton toimeksiannosta selvityksen *Turvetuotanto Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa*. Selvitys valmistuu kesällä 2004. Koska Lestijärvi kuuluu arvioinnissa 1. luokkaan, tulisi ko. turvetuotantoselvitys huomioida arvioitaessa hankkeen vaikutuksia. Lisäksi Lestijärvi ja Lestijoki, jotka sijaitsevat suunnitellun turvetuotantoalueen alapuolisella vesistöalueella, ovat monin suojeluohjelmin suojeltuja vesistöjä.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on käsitelty YVA-asetuksessa määritellyjä asioita, mutta esittää seuraavia seikkoja tarkennettavaksi:

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Pöly

Ihmisten terveyteen ja viihtyvyyteen vaikuttavat seikat arvioidaan erikseen ja erotellaan arviointiselostuksessa koskien turvepölyn leviämistä. Turpeen pölyämistä arvioitaessa on huomioitava, että pölyämistä tapahtuu myös varsinaisen tuotantoajan ulkopuolella ja yli kilometrin päähän. Pölyä saattaa kulkeutua myös laskuojien kautta Lestijärveen.

Liikenne

Liikennevaikutuksia tulisi tarkastella enemmän valtatie 58 vaikutusalueella, joka suuntautuu mm. Lestijärveltä Kinnulaan. Kantatie 56 suuntautuu Jämsästä Mänttään, eikä ole liiton mukaan turvetuotannon vaikutusalueella.

Liiton laskelmien mukaan turvetuotannon aloittaminen toisi 15 % lisäyksen nykyisiin henkilöliikennemääriin. Vielä suurempi on osuus raskaasta liikenteestä. Tämä tulisi ottaa huomioon liikenteen haittoja arvioitaessa.

Melu

Meluvaikutusten arvioinnin yhteydessä tulisi eritellä vaikutusalueen laajuuden lisäksi myös kuljetuksista ja varsinaisesta tuotannosta aiheutuvat melun haittavaikutukset.

Vaikutukset luonnonympäristöön

Erityistä huomiota tulisi kiinnittää vesistöön kohdistuvien vaikutusten arviointiin Lestijoen valuma-alueella sekä Natura 2000 -alueella. Lisäksi tulisi kiinnittää huomiota suunnittelualueen merkittävyyteen Keski-Pohjanmaan maakunnan luonnonolosuhteiden ja luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Vaikutukset maisemaan, yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Alueen maankäyttöä ja kylärakenteen kehittymistä arvioitaessa tulisi yhtenä näkökulmana käyttää alueen vetovoimaisuutta esimerkiksi loma-asutuksen ja ympärivuotisen asutuksen kannalta.

Vaikutukset virkistyskäyttöön

Vaikutuksia kalakantaan tulisi tarkastella myös vapaa-ajan kalastuksen ja kalastusmatkailun kannalta. Lisäksi tulisi huomioida Lestijärven asema maakunnallisesti merkittävänä virkistyskäyttö- ja matkailukohtena.

Sosiaaliset vaikutukset sekä vaikutukset em. tekijöiden keskinäisiin suhteisiin

Sosiaalisia vaikutuksia on tarkoitus arvioida postittamalla kyselylomake suon lähialueen kotitalouksiin Yli-Lestin kylässä. Tutkimusalueella tulisi kuitenkin laajentaa siten, että lähialueen vapaa-ajan asuntoja omistavilla olisi mahdollisuus ottaa kantaa hankkeen vaikutuksiin.

Onnettomuusriskit

Onnettomuusriskien osalta olisi toivottavaa, että mahdolliset riskipaikat ja ajankohdat tutkittaisiin ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä ja esitettäisiin selkeästi. Tulisi esittää myös turvetuotantoalueiden jälkikäytön vaihtoehtoja.

Lestijärven kunta 27.5.2004

Lestijärven kunta suhtautuu Teerinevan aiottuun turvetuotantoon yksimielisen ja selkeän kielteisesti. Lestijärven kunta viittaa lausunnossaan aiempiin huonoihin kokemuksiin Teerinevan turvetuotantohankkeessa.

Kunta ehdottaa, että YVA:ssa tulisi tarkastella erikseen kahta aluetta: Lehtosenjoen mahdollista suurtulva-aluetta ja Paskolamminnevan Salmipuroon laskevaa osavaluma-aluetta.

Lestijärven kunnan mukaan turvetuotannon sijoittaminen tulva-alueiden ulkopuolelle on perusedellytys turvetuotannon vesiensuojelumenetelmien onnistumiselle. Teerineva toimii tulva-altaana suojaten asutusta ja peltoja tulvavedeltä. Lisäksi suo toimii luontaisena ekologisen puhdistussysteemin ylläpitäjänä. Tämä olisi linjassa Lestijärven kunnan, Metsähallituksen ja Länsi-Suomen ympäristökeskuksen yhteistyössä aloittaman projektin kanssa, jossa Lestijärven valuma-alueelta etsitään tulvavesien viipymää lisääviä paisunta-alueita ja pintavalutusratkaisuja. Tarkoituksena on löytää luonnonmukaisia keinoja kiintoainekuorituksen ehkäisyyn ja valuntojen sääntelyyn.

Paskolamminnevan Salmipuroon laskeva osavaluma-alue edustaa eteläisessä Suomessa sellaisia luontoarvoja, joiden vaarantaminen turvetuotannon valumavesillä ei ole kunnan mukaan hyväksyttävissä. Puro on yksi Pohjanmaan harvoista perkaamattomista ja luonnontilaisista puroista. Nykyisellään luonnontilaista uomaa ympäröivät suojelualueet luonnontilaisine soineen ja vanhoine metsineen. Nämä tekevät Salmipurosta erityisen arvokkaan eteläisen Suomen puroluonnon esimerkkikohteen. Puro on tärkeä osa Lestijoen kalastusalueen organisoimassa, koko Lestijoen vesistöalueen kattavassa Lestijoen meritaimenkannan hoito-ohjelmassa. Lisäksi Paskolamminnevan kapea kaakkoispääty sivuaa suurelta osin Linjasalmennevan Natura 2000 -aluetta. Lausunnossa todetaan, että alueen palauttaminen luonnontilaan antaisi kokonaisuudelle selkeästi suuremman lisäarvon kuin turvetuotannosta saatava hyöty haittatarkastelun jälkeen olisi.

Erikseen tulisi tarkastella myös vesiensuojelun erityistason toteutumisen mahdollisuus eri alueilla. Tältä osin YVA todetaan puutteelliseksi. Kunnan mukaan tulisi käyttää normaali-omitoituksen ylittävää pintavalutuskenttää, jota käytettäisiin ympärivuotisesti eikä vain tuotantoaikana, sillä suuri osa kuormituksesta ajoittuu kevään, syksyn sekä lauhkeiden talvien ylivalumakausiin. Pumpkauksen ei uskota toimivan tuotantokauden ulkopuolella valvotusti.

Lausunnossa kiinnitetään huomiota siihen, että vesistö- ja kalastovaikutusten arvioinnissa ei riitä, että ominaiskuormituslaskelmia verrataan vesistön kokonaiskuormitukseen. Ominaiskuormituslaskelmat eivät siis sisällä poikkeuksellisten olosuhteiden tai onnettomuuksien aiheuttamia ainevirtaamia, joiden merkitys yksittäisenä päästönä saattaa nousta suuremmaksi kuin normaaliajan yhteiskuormitus. Näin katsotaan olevan esimerkiksi silloin, kun vastaanottavassa vesistössä kelluu turvebrikettejä.

Lestijärven kunta vetoaa varovaisuusperiaatteeseen, jonka mukaan vaikutuksia tulee arvioida myös onnettomuusriskien varalta. Suhteellisesti arvioituna pienikin kuormituslisäys on merkittävä puhuttaessa sietokyvyn rajalla olevasta vesistöstä.

Vaikutusalueeseen tulisi sisällyttää myös Lestijoen yläosa, koska Lestijärven vedenlaatu määrää Lestijoen luonnontilaisen yläosan veden laadun. Tämä osa kuuluu Lestijoen yläosan ja Paukannevan Natura 2000 -alueeseen, joka tulee tarkastella muiden Natura-alueiden yhteydessä.

Lestijärven kunta katsoo Teerinevan suunnitellun turvetuotannon liittyvän olennaisesti yhtenä maakuntakaavoituksen osana olevaan erillisselvitykseen turvetuotannon sijoittumisesta. Mikäli Teerineva otetaan turvetuotantoon, jääkö perusteita turvetuotannon rajoittamiseksi muilla kuin virallisesti suojelluilla soilla.

Lestijärvi on arvostettu lomarakentamisen kohde. Kyseessä on kunnan mukaan merkittävä omaisuusmassa, jonka arvo on suorassa suhteessa järven virkistyskäytölliseen tilaan. Teerinevan käyttöönotto saattaa poistaa Lestijärveltä sen alueellisen erityisarvon.

Kunnan käsitys on, että mikäli uusi lupahakemus alueelle tulee ajankohtaiseksi, tulisi samassa yhteydessä käsitellä myös aiempien haittojen korvaukset.

Länsi-Suomen Lääninhallitus 29.6.2004

Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosaston mukaan laadittu arviointiohjelma on asiallinen ja tarkoituksenmukainen ihmisiin kohdistuvien vaikutusten selvittämi-

sen osalta. Lääninhallitus pitää erittäin tarpeellisena sitä, että asukaskysely ja onnettomuusriskien huomiointi on otettu mukaan ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan.

Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus, Kalatalousyksikkö 28.6.2004

Pohjanmaan TE-keskus toteaa lausunnossaan, että kaikkia toteuttamisvaihtoehtoja tulisi tarkastella monipuolisesti ja huolellisesti, myös 0-vaihtoehtoa. Eri tavoin toteutettua kuivatusvesien käsittelyä tulee tarkastella huolellisesti, koska Lehtosenjoki ja Lestijärvi eivät kestä lisäkuormitusta.

TE-keskus katsoo, että suunnitellut selvitykset ja arviointimenetelmät taulukossa tarkasteltaviin vaikutuksiin tulee lisätä vaikutukset kalastukseen, jolla tarkoitetaan sekä kotitarve- ja vapaa-ajan kalastusta että ammattimaista kalastusta.

TE-keskus katsoo, että kalastoon ja kalastukseen kohdistuvia vaikutuksia selvittävä tiedustelu on ulotettava koskemaan myös muita vesialueen omistajia kuten Metsähallitusta. Lisäksi on selvitettävä tärkeimpien kalalajien kutu- ja poikastuotantoalueet.

TE – keskus katsoo, että vaikutusalueen kalataloutta koskevat selvitykset ovat osin vanhentuneita. Lehtosenjoen kalaston ja ravuston nykytilaa tuleekin selvittää koekalastuksella ja -ravustuksella.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry 1.7.2004

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry:n mukaan ympäristövaikutusten arviointiselostus on esitetyllä tavalla oikean suuntainen, vaikkakin se on laadittu hyvin yleiseltä pohjalta eikä siinä ole huomioitu alueen luonnon erityispiirteitä.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri haluaa korostaa seuraavia seikkoja:

- Valuma-alueen kuormitus tulee lisääntymään siinä määrin, että joen ja alapuolisen vesistön tilasta tulee olla riittävässä määrin tutkimustietoa. Lehtosenjokea ja Lestijärveä tulee pitää lähes luonnontilaisen kaltaisenä vesistönä, jotka ovat erityisen herkkiä muutoksille.
- Turvetuotantoa koskevaa kyselyä tulisi laajentaa myös mökkiväestön suuntaan.
- Lestijoki on viimeisiä Pohjanmaan rannikon meritaimenjokia ja latvaosalla on luontainen purotaimenkanta, jonka elinolot tulee turvata.
- Arviointiohjelmassa tulee esittää mahdollisen turvetuotannon jälkeinen suon käyttö. 0-vaihtoehdon ja toteutusvaihtoehdon lisäksi alueen käyttöä tulisi tarkastella mahdollisten ympäristöystävällisempien energiavaihtoehtojen kannalta (ruokohelvi, puuntuotanto).
- Tuotantomenetelmien ympäristövaikutusten arviota tulee tarkentaa pala- ja jyrshinturpeen tuotannon osalta. SLL:n mukaan jyrshinturpeen tuotto on pölyisämpää ja meluisampaa kuin palaturpeent uotto, vaikka arviointiohjelmassa niitä pidetään vaikutuksiltaan samoina.
- Kalastukseen ja kalakantoihin liittyvissä selvityksissä eivät pelkät kalastuskyselyt riitä, vaan etenkin lohiväestön vesistöihin on tehtävä kalastus- ja pienvesi-inventointeja ja -selvityksiä sekä pohjaeläinkartoituksia. Myös vapaa-ajan käyttöä koskeva kartoitus ja kysely olisi paikallaan.

- Tulisi selvittää tarkemmin toimet vesiensuojelun häiriötilanteissa, kuten laskeutusaltaiden ja vesiensuojelurakenteiden huolto- ja kunnossapitoaikana tapahtuvan kuormituksen minimoimiseksi. Myös onnettomuustilanteissa toimiminen tulisi olla suunniteltuna selkeästi esim. altaan murtuman tai rankkasateiden johdosta.
- Kalaston ja pohjaeläimistön lisäksi pitäisi selvittää myös alapuolisen vesistön vesikasvillisuus.
- Tulisi selvittää lähimmät pohjavesialueet ja vaikutus niiden pohjaveden tasoon.
- Vaikutukset läheiseen Linjalammennevan Natura-alueeseen tulee selvittää erityisellä huolella.

Kannanotot:

1. Kannanoton jättäjät vastustavat ehdottomasti turpeen nostoa. Edellisellä kerralla ojituksen aikana turve pilasi koko järven. Kuolleita kaloja tuli lauttoina rantaan. Vielä joskus nytkin tulee mutaa rantaan. Kannanoton jättäjät pelkäävät Lestijärven menevän kokonaan pilalle ja muuttuvan kesäasumiseen kelpaamattomaksi.

2. Kannanoton jättäjät ovat todenneet seuraavaa: Teerinevan turvetuotanto vaikuttaisi haitallisesti koko Lestijoen latvavesistöön. Vesistön suojelutoimenpiteitä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon mahdollinen globaali ilmastonmuutos, jonka myötä erilaisten sään ääri-ilmiöiden voidaan odottaa lisääntyvän.

Lehtosenjoen vesien laatu vaikuttaa suoraan Lestijärven veden laatuun, ja joki itsessään on potentiaalinen suojelukohde. Ainoa hyväksyttävä tilanne on Teerinevan tuotantoalueen Lestijärvelle aiheuttaman kuormituksen säilyminen nykyisellä tasolla.

Onnettomuusriskien arvioinnissa tulee käyttää esimerkkinä Teerinevan tuotantoalueella 1980 tapahtunutta padon murtumista ja arvioida millä todennäköisyydellä tällainen voi toistua.

3. Kannanoton jättäjät vastustavat suunniteltua Teerinevan turpeennoston aloittamista.

4. Kannanoton jättäjä harjoittaa ammattikalastusta Lestijärvellä rysillä ja nuotilla. Kannanotossa kerrotaan muikun olevan Lestijärvessä alkuperäinen laji, vaikkakin järvi on muikkuedeeksi poikkeuksellisen matala.

Lestijärven muikulla ja muulla kalalla on hyvä maine, minkä johdosta markkinointi ei tuota ongelmia. Esimerkiksi Lappajärvestä kalastettua muikkua ei saa myytyä yhtä hyvin mm. leväongelmista ja pohjan hapettomuudesta johtuen.

Sisävesikalan elohopeapitoisuudet ovat esillä tiedotusvälineissä jatkuvasti ja näistä asioista asiakkaat ja kalatukut kyselevät jatkuvasti. Jos arvot ylittävät suositukset, kala ei mene kaupaksi. Lestijärvellä hauella, suurahvenella ja mateella arvot ovat vielä alittuneet, mutta humuspitoisessa latvajärvessä, Lehtosenjärvessä, ne ovat säännöllisesti ylittyneet.

Kannanotossa kerrotaan ammattikalastuksen olevan Lestijärvellä päätulonlähde kolmelle perhekunnalle ja noin viidelle perhekunnalle se on osittainen tulonlähde. Tähän liittyy myös kalanjalostus.

YVA:ssa tulisi arvioida:

- turvetuotannon riskit muikun lisääntymiselle,
- voidaanko varmistua siitä, ettei järveen missään tilanteessa joudu ominaiskuormituslaskelmia suurempia humuspitoisuuksia?
- sietääkö järvi lisäkuormitusta?
- kuormitusarvion tulee perustua Lestijärveen tulevaan kokonaiskuormitukseen, eikä vain Teerinevan aiheuttamaan osaan
- miten kalan elohopeapitoisuuden nousu on suhteessa humuskuormitukseen, ja voiko lisäkuormitus aiheuttaa makuvirheitä?
- miten voidaan arvioida turvetuotannon imagovaikutus saaliin menekissä, ja kuka maksaa kalastajille aiheutuvat tappiot?
- mikäli kalastus järvellä vähenisi syystä tai toisesta, niin tulisi selvittää keinot fosforin poistamiseksi järvestä. Kalastuksen myötä suuri määrä fosforia poistuu järvestä joka vuosi.

Lestijärven ammattikalastajille Teerinevan turvetuotannon aloittaminen merkitsee joka tapauksessa tulonmenetyksiä ja nollavaihtoehto on paras.

5. Kannanoton jättäjät viittaavat 20 vuotta sitten tapahtuneeseen maa-aineksen pääsyyn järveen. Tämän johdosta järvi rehevöityi pahasti Kuivaniemenlahdesta. Nyt veden laatu on vähitellen parane massassa.

Kannanoton jättäjät omistavat Lestijärven Kuivasniemessä lomamökin, jota vuokraavat. Mökin vuokraus on heille maatalouden liittämislinkeino. Kannanoton jättäjät pitävät Teerinevan turvetuotannon aloittamista liian suurena riskinä Lestijärven kunno lle.

6. Kannanoton jättäjät ovat rakennuttaneet vuonna 1990 omakotitalon Lestijärven kirkonkylän kaava-alueelle. Rakentamisen kannattavuuslaskelma on perustunut järven rantarakennusten korkeaan kysyntään eli järven virkistysarvojen varaan.

Luottamus järven virkistysarvojen säilyvyyteen perustuu Kokkolan vesi- ja ympäristöpiirin tekemään vesiensuojelusuunnitelmaan. Järvellä on ollut 1990-luvulla kahtena vuonna sini-leväongelmia, mutta nyt tilanne on paranemaan päin.

Vesiensuojelusuunnitelmassa on asetettu selkeät tavoitteet järven kuormituksen pienentämiseksi ja uuden kuormituksen estämiseksi. Uuden kuormittajan salliminen olisi ristiriidassa vesiensuojelusuunnitelman kanssa ja tekisi tyhjäksi jo tehdyn työn kuormituksen pienentämiseksi.

Kannanotossa todetaan, että Teerinevan turvetuotannon aukaiseminen lisäisi järven kuormitusta erityisesti vaikeina sadevuosina vaarallisena pidettävälle tasolle. Pinta-alaltaan Teerineva vastaa Lestijärven metsien vuotuisten päättöhakkuiden pinta-alaa. Arviot suunnitellun turvesuon kuormittavasta vaikutuksesta ovat yhtä suuret, kuin Metsähallituksen metsien vuotuisten metsänhoitotoimenpiteiden vaikutukset. Päästökauppatilanteessa Metsähallituksen tulisi luopua metsänhoitotoista, mikäli Teerinevan turpeennosto käynnistetään. Tällainen tuskin lienee mahdollista.

Arviointiohjelmaan tulee liittää mukaan Lestijärven virkistys- ja suojeluarvojen arviointi ja näiden vaikutus lähialueen kiinteistöihin ja elinkeinoelämään. Vastoin aikaisempia suo-

situksia ja ohjeita toimittaessa on selvitettävä sekä lupien myöntäjien että vesistön kuormittajien vastuut ja mahdolliset korvausvelvollisuudet.

7. Kannanoton jättäjä on Lestijärvellä asuva kalastaja, joka 75% ajastaan harjoittaa kalastusta Lestijärvellä. Teerinevan ojitukset ovat aiheuttaneet pysyviä muutoksia järven ekosysteemiin rehevöitymisen myötä. Aikaisemmin Lestijärvi on ollut kirkasvetinen (oligotrofinen) järvi, joka on humuskuormituksen myötä siirtynyt dystrofiseen suuntaan.

Kannanotossa todetaan mm. seuraavaa:

Viime aikoina rehevyystaso on laskenut ja näyttää siltä, että se on vakiintunut alhaisemmalle tasolle. Samoin kasvustot ovat ainakin osassa järveä vetäytyneet. Talvinen happitalanne on ollut kuitenkin ajoittain hälyttävän huono.

Lestijärvellä ammattikalastuksella on aivan erityinen asema verrattuna lähialueen muihin suuriin järviin. Lestijärven kalaston hoitovastuu on nykyisin pitkälti ammattikalastajien harteilla. Uhkana on, että ravinnepäästöjen tai hapettomuuden myötä kalakantojen tasapaino järkkyy ja roskakalan määrä saattaa lähteä nousuun. Kalastorakenteen oikaisu saattaa olla miljoonahanke jopa euroaikana.

Lestijärven Teerineva on todennäköisiltä vesistövaikutuksiltaan koko maakunnan riskialtein turvetuotantoalue. Turvetuotantoon paremmin soveltuvia alueita varmasti löytyy, koska käytössä on vasta 0,5% suopinta-alasta.

Arviointiohjelmassa kuormituksen vertaaminen kokonaiskuormitukseen on kyseenalaista. Alhainen kuormitustaso johtuisi hankkeiden vähydestä ja esim. kymmenes hanke saisi jo suuremman kuormitusluvan kuin ensimmäinen. Kaikki uusi kuormitus on liikaa, kun pyritään yhteisesti pienehtämään jo olemassa olevaa kuormitusta.

Laskennallisissa kuormituksissa tuskin tullaan pysymään tällä tulvaherkällä alueella. On huomioitava, että sademäärien on ennustettu kasvavan 20 % nykyisestä seuraavan 50 vuoden aikana.

Ehdotukset tarkastelualueiksi ovat liian pienet. Tuotannon aikaisen pölyämisen vaikutusalueeksi on arvioitu vain Lehtosenjoki. Virkistyskäyttöönkin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu vain suon osalta.

Kuinka jälkikäyttö hoidetaan ilman kuormitusta alueella, joka on jo luonnostaan tulva-alueita? VAPO:n olisi hyvä jo ennakolta laatia vahinkojenkorvausohjelma, koska VAPO ei tunnu olevan halukas korvauksiin selvissäkään vahinkotapauksissa.

Nollavaihtoehdoksi ei riitä alueen jättäminen nykytilaan, vaan vanhoista vahingoista tulisi saada korvauksia. Yksi tällainen korvausmuoto voisi olla suon luovutus kunnalle, jakokunnalle tai perustettavalle vapaaehtoisrahastolle.

8. Kannanoton jättäjä on luontomatkailuyrittäjä ja omistaa vuokrattavia taloja Lestijärven rannassa. Hän työllistää vaimonsa lisäksi kolme henkilöä. Tilan tärkeimpiä myyntituotteita ovat muikku ja omasta rukiista tehty leipä. Kannanoton jättäjä toteaa matkailuyrityksensä tärkeimmäksi valtiksi puhtaan Lestijärven ja aikoo vaatia korvauksia, mikäli Lestijärven ympäristö ja vedentila muuttuu vähäkään.

9. Kannanoton jättäjät hyväksyvät vain nollavaihtoehdon hankkeen ympäristövaikutusten vuoksi. Vaihtoehtoisesti he hyväksyisivät vaihtoehdon, jossa kuivatusvesiä ei johdeta Lestijärveen. Toiminnasta aiheutuisi merkittävää haittaa kalastolle, viihtyisyydelle ja virkistyskäytölle. Lestijärven rannoilla olevien lomakiinteistöjen arvo on vaarassa.

Kannanoton jättäjät vaativat ympäristövaikutusten tarkkaa arviointia erityisesti kalaston ja virkistyskäytön osalta. Mikäli hankevaihtoehdoista toteutetaan muu kuin edellä mainittu, vaativat korvauksina 250 000 € Pilvilinna ja Pellonpää kiinteistöille aiheutuvista haitoista.

10. Kannanoton jättäjät omistavat kesämökkipalstat Lestijärvellä. He muistavat hyvin 1980-luvun alun tapahtumat ja pelkäävät, että suunniteltu turpeennostoalue on niin laaja, etteivät suunnitellut saostusaltat yms. suojelutoimenpiteet kykene estämään humuksen ja muun kiintoaineen pääsyä Lestijärveen ja Lestijokeen. Järvi on niin matala, ettei se tule kestäämään ylimääräistä kuormitusta.

Lestijoen alkuosa on Naturassa ja sitä ryhdytään tänä kesänä saattamaan alkuperäiseen kuntoon EU-rahalla. Lestijoki on yksi viidestä Suomen joesta, johon meritaimen nousee luontaisesti kutemaan.

Kannanotossa kerrotaan, että on olemassa pelko siitä, että jos lupa turpeennostoon Teerinevälle myönnetään, VAPO pyrkii aloittamaan turpeennoston myös muilla soilla Lestijärven alueella. Lisäksi todetaan, että turpeen käyttö tulee vähenemään tulevaisuudessa hakkuutahteiden ja kantojen kasvavasta hyötykäytöstä energianlähteenä. Tutkimustietoa, joka ajoittuisi ennen 80-luvun alun tapahtumaa, ei ole Teerinevan osalta paljoa olemassa. Myöskään VAPO ei ole asettanut minkäänlaisia korvaustarjouksia.

Kannanoton jättäjät vastustavat turvetuotannon aloittamista Teerinevalla ja vaativat, että Lehtosenojasta, Lestijärvestä ja laskujoesta otetaan tarkat vesi- ja pohjanäytteet ennen tuotannon aloittamista. Kannanotossa ehdotetaan, että näytteet tutkittaisiin esim. Jyväskylän Yliopistossa ja säilöittäisiin mahdollisia myöhempiä oikeustoimia varten, mikäli vesistö piilaantuu turvetuotannon aloittamisen johdosta.

11. Kannanoton jättäjät vastustavat turvetuotannon aloittamista vedoten 1980-luvun alun tapahtumiin ja siihen, ettei VAPO ole mitenkään korvannut aiheuttamiaan vahinkoja.

Kannanotossa kerrotaan Lestijärven olevan Pohjanmaan toiseksi suurin järvi, melko kirkasvetinen ja kalarikas. Järvessä on muikkua, siikaa ja istutettua järvilohia. Järvi on erittäin matala ja ainoa luonnontilainen Pohjanmaan vesistö. Lestijärven saaristo on pääosin suojeltu Naturassa, samoin Lestijoen yläosan Paukannevan alue. Lestijärvi ei enää kestäisi turvetuotannon happamia vesiä ja ilmasta tulevaa turvepölyä.

Kannanotossa kerrotaan, että Teerinevan lähellä sijaitsee Linjasalmennevan soidensuojelualue ja Peuranpolku. Paskolamminneva on Linjasalmennevan Natura 2000-alue ja Salmipuro ympäristöineen edustaa arvokasta suojelualuetta. Puro on tärkeä osa Lestijoen meritaimenkannan hoito-ohjelmassa.

12. Kannanoton jättäjät vastustavat jyrkästi turpeennoston aloittamista Teerinevalla. He vetoavat 1980-luvun alun tilanteeseen, jossa järveen pääsi valtava lietemäärä ja sen mukana myrkyllisiä orgaanisia elohopeayhdisteitä ja satoja kiloja fosforia. Nyt järvi on alkanut hyljälleen puhdistua, mutta vedessä on edelleen humusta.

Kannanotossa todetaan pelkän saastepäästöjen pelon voivan vaikuttaa rantojen käyttöön ja muodostavan suuren rasitteen kunnalle.

Kannanotossa kerrotaan EU:n luokitelleen turpeen polton yhdeksi keuhnoimmista energianhankintatavoista ruskohiilen ja palavankiven kanssa.

Kannanoton jättäjät vaativat VAPO:n sitoutuvan korvaamaan aiheuttamansa mahdolliset vahingot täysimääräisinä, mikäli turvetuotanto aloitetaan sekä sitoutuvan jätevesi- ja saasteenpoistojärjestelmiensä hyvään kunnessapitoon vähintään kymmenen vuoden ajaksi tuotannon loppumisesta.

13. Kannanotossa esitetään, että esitetyn kahden vaihtoehdon lisäksi tulisi tarkastella myös esim. porrastettua turpeenottoa, vaikka 100 ha kerrallaan, jolloin tuotannosta poistunutta suota voitaisiin hyödyntää vesiensuojelussa. Arviointiselostuksessa sivulla 12 mainittu kuivatus- ja vesiensuojelusuunnitelma tulisi laatia jo YVA-selostukseen.

Muita kannanotossa esiintyviä näkökohtia:

- Voidaanko kuivatusvedet johtaa pumppaamalla muualle kuin Lehtosenjoen kautta Lestijärveen?
- Lehtosenjoen varteen tulee jättää riittävän laajat luonnontilassa olevat suojavyöhykkeet estämään kuivatusvesien valumista jokeen.
- Koska palaturpeen nostaminen on ympäristöystävällisempää, sitä tulisi painottaa YVA:ssa.
- Parasta käyttökelpoista tekniikkaa turpeen tuotantoon valittaessa tulee kiinnittää huomiota syntyvien ympäristöhaittojen minimoimiseen kustannuksista riippumatta.
- 1980-luvun alun onnettomuudesta aiheutuvat korvaukset tulisi ratkaista vahinkoa kärsineille osapuolille.
- Metsähallituksen ja VAPO:n välinen kauppa- tai vuokrasopimus tulisi saattaa asianosaisten tietoon etenkin käyttöönottoa, käyttöaikaa, toimenpiteitä, vahingonkorvauksia ja jälki-toimia koskevilta osin.
- Tiedot lupaviraston noudattaman virallisperiaatteen myötä selvitetystä haitoista ja vahingoista tulee saattaa asianosaisten tietoon.
- Paras vaihtoehto Lestijärven ja ilmeisesti koko kunnan kannalta on nollavaihtoehto.

14. Lestijoen kalastusalue on Lestijoen vesistöalueen kalavesien omistajien ja vesillä toimivien harrastusjärjestöjen yhteistoimintaelin. Lestijoen kalastusalue yhtyy täysin Lestijärven kunnan ja Lestijärven kalastuskunnan näkemyksiin Lestijärven yleistilaan ja kalastoon liittyvistä riskeistä ja niiden arviointitarpeesta. Teerinevan käyttöönoton riskinarvioinnin on koskettava järven kokonaiskuormitusta ja sen lisäämismahdollisuutta. Onnettomuusriskit on otettava arvioinnissa huomioon.

Kalastusalue pitää Teerinevan käyttöönottoa erittäin huonosti alueelliseen maankäyttösuunnittelukokonaisuuteen sopivana ja esittää, että hanke jätettäisiin monien riskiensä vuoksi toteuttamatta.

YVA:ssa huomioitava:

- Lestijärven asema Pohjanmaan parhaiten säilyneenä suurjärvenä ja suojeluvesistön latvajärvenä on otettava huomioon.
- Lestijärven suojelu katsotaan kunnan kannalta erittäin merkittäväksi.
- Pohjanmaan maakuntakaavoitukseen ollaan laatimassa turvetuotannon hallintaan ja ympäristöhaittojen ehkäisyyn tähtäävää osakaavoitusta ja kalastusalueen näkemys on, että Lestijärvi tulisi säästää turvetuotannon päästöiltä.

- Turvetuotannon riskialttius, kun turvetuotantoalue sijaitsee järveen laskevan joen molemmin puolin.
- VAPO on valtio-omisteinen yhtiö, eikä voi toimia irrallaan alueen ihmisistä tai alueellisista suojelutarpeista.
- Vaikutukset Lestijoen yläosan Natura-alueelle arvioitava.
- Järven säilyttäminen ammattikalastuksen kannalta kunnossa.
- Järven säilyminen virkistyskalastuksen ja muun virkistyskäytön kannalta kunnossa.
- Tulisi arvioida päästöjen vaikutus pienpoikasistutusten tuloksellisuuteen ja tammukoituvan kannanosan ympärivuotiseen viihtyvyyteen.

15. Lestijärven kalastuskunta ilmoittaa kannanotossaan ehdottomasti vastustavansa Teerinevan turvetuotannon aloittamista, ja se toivoo aiotun hankkeen saaman laajan ja yksituumaisen vastustuksen vuoksi hakijan luopuvan hankkeesta jo asian tässä käsittelyvaiheessa.

Lestijärveä on kautta aikain pidetty puhtaana, pohjalaiseksi järveksi poikkeuksellisen kirkasvetisenä ja karuna järvenä. Yhdessä Lestijoen kanssa se kuuluu pohjoismaisten suojeluvesistöjen luetteloon ja sitä on ehdotettu erityistä suojelua vaativaksi vesistöksi.

Aiemmin kirkasvetinen Lestijärvi alkoi siirtyä rehevämpään suuntaan 1970-luvulla metsätalouden vaikutusten myötä, mutta vasta 1980-luvun alun Teerinevan peruskuivatuksen yhteydessä tapahtunut onnettomuus rehevöitti järveä pahoin. Siitä seurasi kalakuolemia ja verkkojen likaantumista. Vaikka Lestijärven vedenlaatu onkin viime aikoina selvästi parantunut, on syvännealueiden tila jatkuvasti huonontunut. Kalastuskuntaa huolestaa se, että kuormitustason pienikin nousu saattaa laukaista tapahtumaketjun, jonka vaikutukset kalastolle ja ekologialle ovat hyvin kohtalokkaat.

Koska ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa todetaan, että Teerinevalta Lestijärveen kohdistuvat päästöt voidaan nyky menetelmin keskimäärin minimoida, mutta niitä ei voida poistaa; ja arviointiohjelmassa on lähdetty siitä, ettei ylivoimaisista luonnonoloista johtuvia päästöjä voida kokonaan estää, ehdottaa kalastuskunta tyytymistä 0-vaihtoehtoon.

Kalastuskunnan kannanoton mukaan voidaan näyttää toteen, että mitä parempi järven vedenlaatu on sitä kalastettavampi kalasto siinä on. Aiempi rehevyyden kasvu pienensi kalakantojen määriä.

Kalastuskunta on sitä mieltä, että turvetuotanto on aikaa myöten liikaa Lestijärven sietokyvylle ja järven ekologiselle tasapainolle. Kalastuskunnan näkemys on että ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tulisi ottaa pohjaksi aiemmasta toiminnasta aiheutuneiden vaikutusten kuvaus.

Kalastuksen osalta kalastuskuntaa huolestaa poikkeuksellisten luonnonolojen tai inhimillisten erehdysten seurauksena syntyvät vahingot, joita tämänlaisessa toiminnassa välttämättä sattuu. Ohjelmasta ei käy ilmi, miten aiotaan selvittää se, miten joki- tai järviolueella kalastavien kalastushalukkuuteen vaikuttaa tietoisuus siitä, että valuma-alueella harjoitetaan turvetuotantoa.

Kalastuskunnan mielestä rannalla sijaitsevien tonttien arvoon vaikuttaa olennaisesti se, että järvi koetaan hyväksi kalavedeksi. Turvetuotannon toiminnan vaikutukset olisivat kalastuskunnan mielestä yksinomaan haitalliset järven virkistysarvoa, sen taloudellista arvoa ja rantakiinteistöjen arvoa kohtaan.

Kalastuskunnan mielestä on perusteltua vaatia, ettei suunniteltu turvetuotanto haittaa tai uhkaa Lehtosenjoen, Lestijärven tai Lestijoen tilaa, kalakantoja tai kalastusta. Täten turvetuotannon aloittaminen on hyötyihin nähden liian kallista ja riskialtista.

Kalastuskunnan mielestä turvetuotannon vaikutuksia alueen virkistyskäyttöön on esitetty varsin rajatusti arviointiohjelmassa. Ohjelmasta saa sen kuvan, että vaikutusalue rajoittuisi vain tuotantoalueeseen ja sen välittömään läheisyyteen.

Aiemmista tapahtumista johtuen VAPO:lla ei ole kalastuskunnan luottamusta. Jotta minäkäänlaiseen riidattomaan ratkaisuun kalastuskunnan mukaan päästäisiin, tulisi ensiksi selvittää vanhat tapahtumat ennen uuden tuotannon aloittamista.

Mikäli menettelyä jatketaan, tulisi arviointiselostukseen laajentaa veden laatua ja vesieкологиä koskeva tarkastelualue Lehtosenjoen ja Lestijärven lisäksi myös Lestijoen yläosaa koskevaksi. Tulisi selvittää, miten suunniteltu tuotanto vaikuttaisi kalastoon ja kalastukseen sekä virkistyskäyttöön koko alueella. Lisäksi tulisi esittää suunnitelma, jolla hakija aikoo osallistua Lestijärveä koskevan kuormituksen alentamistavoitteisiin.

16. Kannanotossa kommentoidaan seuraavia asioita:

- Hankealue käsittää kaksi erillistä nevaa, Paskolamminnevan ja Teerinevan.
- Onko hanke tarkoituksenmukainen, koska lähiseudun turpeenkäyttö on vähäistä?
- Voiko 400 ha työllistää 60 henkilöä vuodessa ?
- Voidaanko olla varmoja, ettei 1980-luvun alun kaltaista onnettomuutta tapahdu ?
- erittäin lyhyt ja vajavainen selostus vesiensuojelumenetelmistä.
- Pintavalutuskentän koko ja toimivuus ympärivuotisesti?
- Suojakaistojen osuus tuotantoalueesta?
- Tuotannon aloitus aiheuttaisi järveen lisäkuormitusta, jota se ei kestäisi.
- Ammattikalastuksen riippuvuus hyvästä muikkukannasta.
- Veden laadun vaikutus virkistyskäyttöön, kesämökkien arvoihin ja matkailuyrittäjien elinkeinoihin.
- Ympäristövaikutusten arviointiohjelman mukaan Teerineva ei ole merkittävä lakkasuo, vaikka se on sitä aiemmin ollut.
- Pölyn kulkeutuminen avo-ojiin ja joen kautta vesistöön?
- Riittääkö 500 m tarkastelualue kaivojen, vedenottamoiden ym. selvittämiseen?
- Mahdolliset vaikutukset Lestijärvellä sijaitseviin vedenjalostamoihin selvitettävä.
- Lisääntyvän kuormituksen vaikutus kalakantaan.
- Tuotantoalueen ympäristön muuttumisen vaikutukset linnustoon. Lähialueella tavattu mm. valkoselkätikka.
- Onko selitetty turvetuotannon vaikutuksia runsaslukaiseen metsäpeurakantaan?
- Tuotantoalueen vaikutus hirvien kulkureitteihin ja vasomispaikkoihin?
- Tarkastelualueeksi tulee ottaa koko Lestijärven vesistö lähialueineen.
- Vaikutukset alueen talouteen selvitettävä.

17. Kannanoton jättäjä vastustaa turvetuotannon aloittamista Lestijärvellä, kannattaa 0-vaihtoehtoa ja vastustaa ehdottomasti kaikkia muita vaihtoehtoja. Vetoaa 80-luvun alun tapahtumiin. Pitää riskiä samanlaisen onnettomuuden toistumiseen liian suurena, sillä Lehtosenjoki tulvii ainakin kerran sadassa vuodessa ja turvetta nostettaisiin useita kymmeniä vuosia. Kannanoton jättäjä kirjoittaa kannanotossaan, että ihmisellä ei ole oikeutta tahallisesti pilata tuhansien eliöiden ja eläimien elinympäristöä.

18. Keski-Pohjanmaan Matkailuyhdistys ry. on vaikuttanut keskeisesti alueen matkailun kehittämiseen. Lestijärvellä se on esimerkiksi kehittänyt Lestijoen kalastusmatkailua ja veneretkeilyä sekä Peuranpolun retkeilyreittiä.

Kannanotossa kerrotaan Lestijoen vesistön olevan luonnontilaisimpia vesistöjä koko Länsi-Suomen alueella. Lestijoki on saanut Natura-statusen ja Lestijärvi on Länsi-Suomen merkittävimpiä järviä ja sijaitsee maamme muihin järviin verrattuna harvinaisen korkealla, 141 m merenpinnasta. Lestijärven rannalla sijaitsee yli 400 erilaista kesämökkiä, asuntovaunualuetta ym.

Kannanotossa vedotaan 1980-luvun alun tapahtumiin ja todetaan, että vaikka vedenlaatu onkin viime vuosina mennyt parempaan suuntaan, niin pohjan tila on jatkuvasti heikentynyt. Matkailuyhdistyksessä pelätään pienenkin lisäkuormituksen laukaisevan pohjasedimenttien sisältämän ravinnepommin.

Matkailuyhdistys toteaa Teerinevan turvetuotannon aloittamisen olevan jyrkästi ristiriidassa vuonna 1989 valmistuneen Lestijoen vesistön luonnontaloudellisen kehittämissuunnitelman kanssa. Matkailuyhdistys on ollut mukana kyseisen asiakirjan laadinnassa. Lestijärven pilaantumisriski on aivan liian suuri ja se muodostaa uhkan järven virkistyskäytölle.

19. Kannanoton jättäjät omistavat mökin ja tontin Lestijärven rannalla ja vastustavat turvetuotannon aloittamista Teerinevalla.

Kannanoton jättäjät ilmoittavat omistaneensa aiemmin mökin Pitkäjärven alueelta, jossa aloitettiin turvetuotanto. Vesistö rehevöityi pahoin. Tämän johdosta he ovat siirtyneet Lestijärven rannalle ja pelkäävät nyt saman asian uhkaavan heitä. Kannanoton jättäjät uhkaavat vaatia 150 000 € korvauksia, mikäli turvetuotanto käynnistyy.

20. Kannanoton jättäjä vastustaa hankkeen aloittamista ja vaatii, että 1980-luvun alun tapahtumat selvitetään ja korvauksista sovitaan. Kannanotossa todetaan, että Lestijärvi ei enää kestä uutta katastrofia.

Kannanottoja ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan:

- Ei ole huomioitu riittävästi turvetuotannon vaikutuksia Natura-alueisiin. Lestijoki, Salmipuro ja osa Lestijärven saarista kuuluvat Naturaan.
- Tarkasteltu vaikutus virkistyskäyttöön on rajattu koskemaan vain Teerinevan aluetta, eikä siinä ole huomioitu Lestijärven eikä Lestijoen merkittävää matkailullista arvoa.
- Kuulemismenettelyn piiriin ei ole laskettu kuuluvan Lestijärven n.500 loma-asukasta eikä kahden karavaanarialueen käyttäjiä.
- Ohjelmassa ei ole riittävässä määrin huomioitu tuotannon aikaisia onnettomuusriskejä. Kuinka varaudutaan tuleviin luonnonoloihin?

21. Kannanoton jättäjät omistavat mökin Lestijärven rannalla ja vastustavat turvetuotannon aloittamista. He kalastavat paljon järvellä ja pelkäävät järven kalakantojen kärsivän, jos turvetuotanto aloitetaan. Järven pohjan happitilanne on jo nyt aika ajoin huono ja pohjasedimentissä olevat ravinteet uhkaavat vapautua kiertoon. He pelkäävät myös mökkientien arvon romahtavan, mikäli järven virkistyskäyttöarvo vähenee.

22. Kannanoton jättäjät vastustavat hankkeen aloitusta ja vaativat Teerinevan palauttamista luonnontilaan.

Kommentteja ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta:

- Toiminnan vaikutusten arvioinnissa tarkasteltua aluetta tulee laajentaa koskemaan koko alapuolista vesistöä.
- Järven sietokyky heikko eikä se kestä lisäkuormitusta.
- Jälkikäytön vaikutusten arviointi tulisi liittää mukaan ympäristövaikutusten arviointiin.
- 0+ -vaihtoehto tulisi ottaa mukaan arviointiin. Tässä vaihtoehdossa Teerineva palautetaan takaisin luonnontilaan.
- 0-vaihtoehdon sijasta toteutettavan vaihtoehdon arvioinnin pohjana tulisi käyttää luonnontilaisista vesistöistä saatavaa tietoa.
- Vesiensuojelun tavoitteena tulisi olla turvetuotannon vesistökuormituksen poistaminen kokonaan.
- Vesiensuojelumenetelmä on valittava pelkästään vaaditun puhdistustehon perusteella.
- Suon jälkikäytön suunnitelma sekä jälkikäytön haitat ja hyödyt on esitettävä arvioinnin yhteydessä.
- Tulisi tarkastella kaikkia niitä ympäristöhaittojen ehkäisyvaihtoehtoja, joilla estetään tuotantotoiminnan vaikutukset alapuoliseen vesistöön.
- Arvioinnissa on selvitettävä valmisteilla olevan maakuntakaavan valmiusaste ja siihen sisällytettävät turvetuotantoon vaikuttavat suunnitelmat.
- Arvioinnissa on selvitettävä arviot Lehtosenjoen ja erityisesti Lestijärven sietokyvystä.
- Arviointiselostukseen on lisättävä erillinen kuvaus sekä Lestijärven että Lestijoen virkistyskäytöstä.
- Selostukseen on lisättävä vesistövaikutusten merkittävyyden keskeisimmäksi tekijäksi vastaanottavan vesistön sietokyky.
- Vesistönäytteiden analyysiin on lisättävä liuenneiden ainesosien tutkiminen.
- Vesistövaikutusten arvioinnin vaikutusalueeseen on lisättävä Lestijoen yläjuoksu.
- Selostukseen on lisättävä arvio tuotantoalueen tulvaherkkyydestä ja vaikutuksista ylivirtaamiin.
- Kalastovaikutusten arviointimenetelmissä tuotannon aiheuttaman kuormituksen osuuden arviointi kokonaiskuormituksesta on turhaa.
- Kalastollisen ja kalastuksellisen merkityksen arvioinnissa on kysely tehtävä myös mökkiläisille ja muille vesistöä virkistysalueena käyttäville.
- Arvioitava myös toiminnan vaikutukset Lestijärven virkistyskäytölle.
- Arvioitava tuotannon vaikutus lomamökkien arvoihin.

23. SF-Caravan Keski-Pohjanmaa ry. vastustaa kannanotossaan jyrkästi kaikkia toimenpiteitä, jotka vaarantavat Lestijärven vesistöä ja sitä ympäröivää luontoa.

Yhdistys on rakentanut alueelle vuodesta 1991 alkaen mittavan leirintäalueen, joka käsittää 200 sähköistettyä vaunupaikkaa. Yhdistys ilmoittaa, että mikäli vesistö saastuu ja sitä kautta leirintäalueen toiminta vaikeutuu, he tulevat jättämään saastuttajalle korvausvaatimuksen.

24. Kannanoton jättäjä asuu Lestijärven rannassa ja vastustaa turvetuotannon aloittamista. Hän epäilee Lestijärven saastuvan turvetuotannon kuivatusvesistä ja viittaa sodanjälkeen tapahtuneeseen Mustikkapuron perkaukseen, jonka johdosta Lestijärveen oli tullut valtavat määrät lietettä vielä useana vuonna jälkeensä. Kannanoton jättäjä lähettää kannanoton liitteenä lehtileikkeen, jossa käsitellään Pyhäjärven kalakuolemia.

25. Kannanoton jättäjät omistavat kesämökin Lestijärveltä ja kannattavat nollavaihtoehtoa. He viittaavat huonoihin kokemuksiin turpeisen veden laskusta järveen. Tuulisella säällä

vesi samenee ja vesipata on tyhjennettävä ja pestävä joka käytön jälkeen. Lisäksi verkot liettyvät ja ovat vaikeasti puhdistettavia.

26. Kannanoton jättäjät kannattavat Teerinevan ja Paskolamminnevan säilyttämistä nykyisellään. Aluetta tulisi kuitenkin seurata, ettei ravinne- tai muita päästöjä syntyisi.

Kommentteja ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan:

- Salmipuron valuma-alueelle laskevan Paskolamminnevan osa-alueen vedet menevät Kivestönpuroon, jonne ne jouduttaisiin johtamaan pumppaamalla.
- Tuotannosta saatavat hyödyt ovat ylimitoitettuja, koska riittävän vesiensuojelutason saavuttamiseksi kuivatusvettä jouduttaisiin pumppaamaan ja jouduttaisiin käyttämään biologista ja kemiallista puhdistusta.
- Olemassa oleva tiestö riittää tällä hetkellä paikallisten asukkaiden tarpeisiin.
- 0-vaihtoehto olisi paras vaihtoehto, koska silloin Teerinevaa voisi käyttää laskeutusaltana Paskolamminnevalta tuleville vesille ja varastoida siihen myös tulvavesiä.
- Tuotannon jälkeen on todennäköistä, että nevoista muodostuisi ainakin osittain jonkinlaiset järvet.
- Nevat ovat olleet aiemmin lakkasoita ja nyt niillä on metsästyksellinen merkitys, sillä siellä viihtyvät hirvet hyvin.
- Työllisyysvaikutus on yliarvostettu, sillä nykyiselläänkin Lestijärven työpaikkaomavaraisuus on yli 100%.

27. Kannanoton jättäjä omistaa tilan Lehtosenjoen varrella, 3-4 kilometriä Teerinevan alapuolella. Hän kannattaa nollavaihtoehtoa ja esittää, että ympäristöluvan hakemista siirretään kunnes Keski-Pohjanmaan turvetuotantoalueet sisältävä maakuntakaava on vahvistettu.

Kannanotossa todetaan, että Lestijärvi ei enää kestä 1980-luvun alun kaltaisia turvepäästöjä ja arviointiohjelmassa myönnetään, että on olemassa riski patojen murtumiselle. Arviointiohjelmassa ei ole käsitelty virkistyskäyttöä muun kuin suunnitellun tuotantoalueen osalta. Lestijärven veden laadulla on suuri merkitys kalastukselle, virkistyskäytölle ja matkailuelinkeinolle. Loma-asukkailla ja matkailulla on suuri merkitys Lestijärven kunnalle.

28. Allekirjoittaneet vastustavat kannanotossa turpeennostoa. He pelkäävät Lestijärven ja Lestijoen vedenlaadun puolesta.

29. Teerinevan turpeennostoa koskevien suunnitelmien kansalaiskokous pidettiin lauantaina 19.6.2004. Kokous totesi Lestijärven kunnan antaman lausunnon pääosin kattavaksi. Kokous yhtyi myös tehtyyn muistutukseen (adressiin).

Huomautuksia ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan:

- Nollavaihtoehdossa vertailukohtaksi on otettava tilanne ennen 1980-luvun päästökatastrofia ja Teerineva on palautettava siihen tilaan, missä se oli ennen tuota päästöä. Lisäksi on selvitetävä, mitä haittoja ympäristölle palauttamisesta koituu.
- On tutkittava ja laskettava VAPO:n aiheuttamat haitat ja korvausvelvoitteet aiemmista päästöistä.
- Natura-alueiden läheisyyden tuomat rajoitukset turvetuotantoon.
- Selvitettävä mahdollisten päästöjen vaikutus Lestijärven happitilanteeseen.
- On selvitetävä kiintoainespäästöjen lisäksi myös veteen liuenneet ainesosat (elohopea, raskasmetallit, yms.)

- Virkistyskäytön arvioinnissa on huomioitava loma-asutuksen tulevaisuudessa muuttuvan yhä enemmän ympärivuotiseksi, jolloin loma-asukkaiden tuoma taloudellinen hyöty kasvaa.

30. Yli-Lesti -seura ry. vastustaa turvetuotannon aloittamista Yli-Lestin Teerinevalla. Seura kannattaa 0-vaihtoehtoa.

1980-luvun alun turvepäästöjen vaikutukset näkyvät vieläkin sekä Lehtosenjoessa että Lestijärvessä. Nämä vahingot ovat edelleenkin Vapo:lta korvaamatta. Turvetuotanto Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa –julkaisussa todetaan, että Lehtosenjoessa on edelleen Teerinevan kuivatuksesta johtuvia liettymiä ja että Lestijärven hyväksi on tehtävä kaikki voitava.

Arviointiohjelmassa myönnetään, että riski patojen murtumiseen on olemassa. Ympäristövaikutuksia aiheuttaa myös kuivatusvesien johtaminen ja pölyäminen.

Lestijärvi on maakunnan suurin järvi ja se on laajassa virkistys- ja kalastuskäytössä. Turvetuotanto tulisi vaikuttamaan haitallisesti tähän käyttöön. Hankkeen hyödyt on esitetty arviointiohjelmassa ylimalkaisesti. Lestijärveläisten työllistymisestä ei ole sanottu mitään varmaa. Hankkeen hyödyt näyttävät olevan haittoja pienemmät.

31. Yli-Lestin vesiosuuskunta ilmoittaa kannanotossaan vastustavansa turvetuotannon aloittamista Teerinevalla, koska ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa ei esitetä menetelmiä, joilla haitalliset vesistövaikutukset voidaan estää.

Arviointiohjelman mukaan turvetuotannon vesistövaikutuksia voidaan erilaisilla menetelmillä vähentää, mutta ei poistaa. Poikkeuksellisissa luonnonoloissa padot voivat murtua, arviointiohjelmassa todetaan.

Yli-Lestin vesiosuuskunnan vedenotto sijaitsee aivan Lehtosenjoen rannassa, Yli-Lestin Jokelassa. Osuuskunta toimittaa vettä noin sadalle jäsenelleen ja rakenteilla olevalle Lestijärven lähdevesi Oy:lle. Vesiosuuskunnan kannalta on äärimmäisen tärkeää, että Lehtosenjoen vesi pysyy puhtaana.

32. Lestijärven yrittäjät ry. suhtautuvat kielteisesti Teerinevan turvetuotantoalueen käyttöön.

- Lestijärvi on vilkkaassa virkistyskalastus- ja muussa virkistyskäytössä. Lestijärven veto-voimaisuus matkailukuntana heikkenee, mikäli järven veden laatu huononee.
- Teerinevan läheiset suoalueet ovat toimineet tulvien vara-alueena. Teerinevan ojituksen jälkeen Lehtosenjoen varrella olevat pelto ovat olleet tulvien valtaamia toisin kuin ennen. Pelloilta ajautuu ravinteita ja kiintoainesta Lestijärveen madaltaen ja rehevöittäen sitä.
- Turvetuotannon aloittaminen ei lisää merkittävästi kunnan työpaikkoja. Sen sijaan matkailuelinkeinon heikkeneminen vähentäisi niitä.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan arviointiohjelma sisältää arvioinnin pohjaksi riittävän joskin kuvaukseltaan aika suppean ja yleisiä piirteitä kuvailevan esityksen arvioinnin suorittamisesta. Arviointiohjelma täyttää ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen 3 luvun 11 §:n mukaiset perusvaatimukset.

Vaihtoehtojen käsittely

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointi on jaettu arviointiohjelmassa kolmen vaihtoehdon tarkasteluun: hankkeen toteuttamatta jättämiseen (0-vaihtoehto), toteutusvaihtoehtoon, jonka mukaan hanke toteutettaisiin suunnitelman mukaisesti sekä vaihtoehtoon, jossa tarkastellaan ns. muita vaihtoehtoja ja haitallisten vaikutusten ehkäisemistä.

Esitetyn 0- vaihtoehdon tarkastelun laajuudessa ja tarkkuudessa on tärkeitä ottaa huomioon hankealueella keväällä 1980 ja 1981 tapahtuneiden penkereiden murtumisten ja sitä seuranneen kiintoaineksen huuhtoutumisen vaikutukset alueen vesistöihin sekä tästä seuranneet sosiaaliset vaikutukset. Mainitut vesistövaikutukset ovat vielä tänä päivänäkin näkyvissä ja niitä kuvataan mm. hankkeesta vastaavan Lehtosenjoesta ja Lestijärvestä esittämässä vesistöaluekuvauksissa. Kyseisiin vaikutuksiin on otettu kantaa myös useissa arviointiohjelmasta esitetyissä kannanotoissa. Koska 0- vaihtoehtoa käytetään myös vertailukohtana toteuttamisvaihtojen vaikutusten arvioinnissa, on vaihtoehdossa erityisen tärkeää kuvata mahdollisimman perusteellisesti hankkeen vaikutusalueen nykyistä ympäristökuormituksen sietokykyä. Arvioinnissa olisi hyvä painottaa nykytilaan pohjautuvan tarkastelun lisäksi mm. suoritettujen kalataloudellisten kunnostus- ja hoitotoimenpiteiden sekä vaikutusalueen elinkeinojen kehitykseen liittyviä odotusarvoja.

Laadittavan suunnitelman mukaisessa vaihtoehdossa (I-vaihtoehto) tuotanto aloitettaisiin koko tuotantokelpoisella suoalueella (407 ha). Hankkeesta vastaava on todennut arviointiohjelmassa, että kyseiseen vaihtoehtoon sisältyy pyrkimys vesistöön kohdistuvan kuormituksen minimoimiseksi. Tarkastelussa painotettaisiin tällöin käytettäviä vesiensuojelutoimenpiteitä. Vaihtoehdossa tulee siten yhteysviranomaisen käsityksen mukaan keskittyä perustason menetelmien ja parhaiden käyttökelpoisten vesiensuojelumenetelmien yhdistelmän tarkasteluun ja niiden soveltamiseen kyseisessä vaikutusarvioinnissa. Kuivatusvesien ympärivuotisen käsittelyn merkitys kokonaisvaikutusten kannalta tulisi selvittää erikseen.

Ottaen huomioon hankkeen laajuuden, hankehistorian ja mahdolliset vaikutukset alueen luonnonympäristöön, kalatalouteen, viihtyvyyteen sekä maisemaan olisi arviointiohjelmaan perusteltua lisätä ohjelman kohdassa 3.3 esitetyllä tavalla vaihtoehto, jossa tarkasteltaisiin yksityiskohtaisesti tuotantoalueiden sijoitusta ja määrää sekä kuivatusvesien johtamistapoja ja -paikkoja (II-vaihtoehto). Käytettävien vesiensuojelumenetelmien taso olisi sama kuin edellä I-vaihtoehdossa. Vaihtoehdossa voitaisiin esimerkiksi tarkastella toimintamallia, jossa tuotanto porrastettaisiin pienempiin tuotantoalueisiin tuotannon jakautuessa pitkälle aikavälille. Tämä johtaisi myös tuotannosta aiheutuvan kuormituksen jakautumiseen pitkälle aikavälille ja rajoittaisi mahdollisen häiriötilanteen, kuten voimakkaan rankkasateen tai tulvan aiheuttamia vahinkoja ja vaikutuksia. Tuotannon päätyttyä kutakin osaluuetta voitaisiin käyttää ylivaluntojen tasaamiseen.

Jälkikäytön osalta tulisi erityisesti huomioida paikalliset olosuhteet esim. hanke-alueen korkeusasema suhteessa vesistöihin ja alueen luontoarvot. Jälkikäytön osalta tulee esittää yksilöidympi suunnitelma, kuin ohjelmassa on esitetty.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Hankkeen merkittävimpien ympäristövaikutusten on arvioitu aiheutuvan suon luonnon tilan muutoksesta, turvetuotantoalueen kuivatuksesta aiheutuvista vesistövaikutuksista sekä tuotantotoiminnasta ja turpeen kuljettamisesta aiheutuvista pöly- ja meluvaikutuksista. Lisäksi tulisi tarkastella vaikutuksia tuotantotoiminnassa mahdollisesti tapahtuvissa häiriötilanteissa, kuten poikkeuksellisten voimakkaiden rankkasateiden ja tulvien seurauksena.

Liikenteen ympäristövaikutukset on arvioitu aiheutuvan valtaosin turpeen kuljetuksesta suolta käyttäjille. Liikenteen vaikutuksia arvioitaessa tulee huomioida myös työkoneiden reitit ja liikennemäärät sekä työkoneiden aiheuttama melu- ja pölyhaitta. Liikenteen aiheuttamien vaikutusten tarkastelualueen tulisi sisältää valtatie 58.

Turvetuotannon vesistövaikutuksia on arvioitu aiheutuvan lähinnä kuivatusvesien johtamisesta ja pölyämisestä. Ohjelmassa esitetään kohteet, joista otetaan vuonna 2004 vesinäytteitä alapuolisten vesistöjen laadun nykytilan tarkentamiseksi. Kohteisiin tulee lisätä näytteenottopisteet Lestijärvestä. Yksi Lestijärven näytteenottopisteistä tulisi sijaita Lestijärven itälahden syvänealueella. Luotettavan tuloksen saamiseksi näytteitä tulee ottaa useana vuonna peräkkäin, koska vuosittaiset erot voivat olla suuria. Lestijärvi on matala, laakea, allasmainen järvi. Sen vedenlaatu on jossain määrin parantunut 1980-luvulta (ravinteet, väri). Sen sijaan pohjan tilan heikkeneminen on jatkunut. Se näkyy mm. järven talviaikaisen alusveden happipitoisuuden alenevana trendinä. Lestijärven pohjan tilan ja sen eliöstön kartoittaminen ja hankkeen vaikutusten arviointi niihin on erittäin tärkeää. Myös Lehtosenjoen pohjan tila ja eliöstö tulee kartoittaa.

Vesistövaikutuksia tarkasteltaessa tulisi kuormitusta arvioitaessa huomioida esitetyn lisäksi liuenneen humuksen ja sedimentoituneen kiintoaineksen kautta tapahtuva happea kuluttava vaikutus. Kuormitusta laskettaessa tulee selvittää kuormitusparametrien yksittäiset pitoisuudet.

Vesistökuormituksen suuruutta arvioitaessa tulisi selvittää esim. kerran kolmessakymmenessä vuodessa ja kerran sadassa vuodessa toistuvien ylivaluntatilanteiden vaikutukset alueelle. Vesistövaikutusten tarkastelualuetta tulisi laajentaa koskemaan yleisellä tasolla myös Lestijoen yläosaa, koska hankkeen vaikutukset saattavat ulottua välittömästi tai välillisesti Lestijokeen.

Turvetuotannon vaikutus vesistöihin saattaa ilmetä muun muassa veden tummentumisena, samentumisena, happipitoisuuden vähentymisenä ja ravinnepitoisuuksien nousuna sekä kasvillisuuden ja levänkasvun lisääntymisenä sekä muutoksina purkuvesistöjen pohjan laadussa. Hankkeen vaikutuksia tarkasteltaessa tulisikin selvittää vaikutukset vaikutusalueiden vesistöjen yleiseen käyttökelpoisuuteen.

Arvioitaessa hankkeen vaikutuksia pohjaveteen tulisi selvittää myös vaikutukset Lehtosenjoen varrella sijaitsevan Yli-Lestin vesiosuuskunnan vedenottoon. Tarkastelualueella sijaitsevien kaivojen osalta tulisi selvittää kaivon kunto, vedenpinnan taso ja käytössä olevien kaivojen veden laatu.

Arvioitaessa hankkeen vaikutuksista kalastoon ja kalastukseen tulisi huomioida vaikutukset Lehtosenjoen taimenten kutu- ja poikastuotantoalueisiin. Vaikutukset muikun kutualue-

eisiin ja muikkukantaan sekä siian ja muikun mädin kehittymiseen Lestijärvässä tulisi selvittää. Kalastollisten vaikutusten tarkastelualue tulisi laajentaa koskemaan myös Lestijoen yläosaa. Vesistön kalastollinen merkitys tulee selvittää kattavin ja luotettavin menetelmin. Vesistön kalastollisen merkityksen arvioimiseksi lähetettävään tiedusteluun tulee lisätä kysely rapukannasta. Lehtosenjoen ja Lestijärven mahdollinen rapukanta tulee selvittää ja arvioida hankkeen vaikutukset niihin.

Turvetuotanto voi vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen vähentämällä luonnontilaisia suotyyppejä sekä kaventamalla kasvi- ja eläinlajien elinympäristöjä. Pölyn vaikutuksia tarkasteltaessa tulisi arvioida myös sen vaikutukset kasvillisuuteen. Kasvistomuutosten vaikutusalueen on arvioitu ulottuvan reunaojien rajaaman tuotantoalueen lisäksi 20-50 metrin leveyyteen reunavyöhykkeeseen. Pitkällä aikavälillä suon kuivumisen seurauksena kasvistomuutosten vaikutusalue voi laajentua merkittävästi, minkä takia tarkastelualueita tulisi laajentaa.

Tarkasteltaessa hankkeen vaikutuksia linnustoon on arviointimenetelmäksi metsäsaarekoiden osalta esitetty pistelaskentaa. Luotettavamman tiedon saamiseksi tulee metsäsaarekoiden osalta käyttää kuitenkin kartoitusmenetelmää. Arkojen lajien kuten petolintujen, hanhien, kurjen ja joutsenen kohdalla tulee tarkastelualueita laajentaa 500-1000 metrin päähän tuotantoalueesta.

Tarkasteltaessa hankkeen vaikutuksia muuhun eläimistöön tulee mahdollinen ahmakanta selvittää alueella. Alue on merkittävä peurojen talvehtimisalue, mikä tulee lisäksi ottaa huomioon tarkasteltaessa vaikutuksia muuhun eläimistöön.

Osana hankkeen ympäristövaikutusten arviointia laadittava arvio hankkeen toteuttamisen vaikutuksista lähistön Natura-kohteisiin tulee ulottaa koskemaan myös Lestijoen Natura-alueita (FI1000057) yläjuoksun osalta. Natura-alueisiin kohdistuvassa vaikutusten tarkastelussa tulee arvioida kullekin alueelle määriteltyjen suojeluarvojen vaarantumista.

Arvioitaessa hankkeen sosiaalisia vaikutuksia ja vaikutuksia virkistyskäyttöön tulisi tarkastelualue laajentaa koskemaan myös Lestijärveä, jonka merkitys loma-asutusalueena on merkittävä. Hankkeen vaikutuksia tarkasteltaessa tulisi huomioida myös alueen matkailullinen merkitys (esim. hankealueen läheisyydessä kulkeva Peuranpolku).

Osallistuminen

Hankkeen osallistumisen suunnittelua ja järjestämistä voidaan pitää pääosin riittävänä, mutta hankkeen herättämä laaja kiinnostus ja hankehistoria huomioon ottaen tulisi hankkeesta vastaavan perustaa ympäristövaikutusten arviointia ohjaava ryhmä.

Vesistön kalastollisen merkityksen arvioimiseksi suoritettava tiedustelu tulisi lähettää myös vaikutusalueella toimiville ammattikalastajille. Sosiaalisia vaikutuksia selvitetään kirjallisella kyselyllä, joka postitetaan suon lähialueen talouksiin. Kysely tulisi laajentaa koskemaan myös Lestijärven ympäristön vakinaisia ja loma-asukkaita.

Raportointi

Arviointiohjelman rakenne on johdonmukainen ja hyvin jäsenneily. Ulkoasu on yleispiirteiltään selkeä, mutta esitettyjen karttojen mittakava on pääosin liian pieni. Tarkasteltavat vaihtoehdot ovat vaikeaselkoisia ja niitä tulee selkeyttää ja konkretisoida. Ohjelmassa esitetyt taulukot ovat selkeitä ja havainnollisia. Varsinaista hankealuetta olisi tarkoituksenmukaista käsitellä esitettyä yksityiskohtaisemmin.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Yhteysviranomaisen on katsonut arviointiohjelman täyttävän ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen (3 luvun 11§) perusvaatimukset. Yhteysviranomaisen on korostanut lausunnossaan vaihtoehtojen käsittelyn osalta käytettävien vesiensuojelutoimenpiteiden merkitystä vesistöön kohdistuvan kuormituksen minimoimiseksi. Vaikutuksia arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota mahdollisiin häiriö- ja poikkeustilanteisiin (esim. rankkasateet ja tulvat). Hankealueen alapuoliset vesistöt ovat arvokkaita ja ilmeisen herkkiä sedimentoituvan aineksen kuormituksen lisääntymiselle. Kuormituksen sietokyvyn selvittäminen on siten välttämätöntä. Arvioitaessa hankkeen vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen tulisi luotettavin menetelmin selvittää Lehtosenjoen, Lestijärven ja Lestijoen yläosan kalakannat ja hankkeen vaikutukset niihin. Selvityksiin tulee lisätä myös rapukantojen kartoitus. Lehtosenjoen ja Lestijoen pohjien tila tulee selvittää ja niiden pohjaeliöstö kartoittaa.

Hankkeen vaikutuksia alueen Natura-kohteisiin tulee tarkastella kullekin alueelle määriteltyjen suojeluarvojen kannalta. Natura-kohteiden arviointiin tulee lisätä Lestijoen Natura-alue (FI1000057). Lestijärven asema merkittävänä virkistysalueena tulee laajalti esille arviointiohjelmaa koskevissa lausunnoissa, adresseissa ja kannanotoissa. Vaikutus virkistyskäyttöön tulee selvittää tärkeimpien käyttömuotojen osalta. Lestijärvi ympäristöineen on tärkeä matkailualue. Järven hyvä tilanne on tärkeä myös tästä näkökulmasta, joten välittömät ja välilliset vaikutukset matkailuelinkeinoon tulee myös selvittää. Ympäristökeskus pitää ympäristövaikutusten arviointia ohjaavan ryhmän perustamista tarpeellisena.

Yhteysviranomaisen lausunnosta tiedottaminen

Yhteysviranomaisen lähettää lausunnon tiedoksi lausunnonantajille ja kannanoton jättäjille. Lausunto on viikosta 40 nähtävissä myös internet-osoitteessa www.ymparisto.fi/lసు > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi > Vireillä olevat YVA-hankkeet.

Yhteysviranomaisen lähettää kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista, kannanotoista ja adresseista hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat, jotka sisältävät luettelon kannanoton jättäjistä, säilytetään Länsi-Suomen ympäristökeskuksessa.

Johtaja

Pertti Sevola

Notaari

Miia Mikkola

Suoritemaksu

3910 EUR (kolmetuhattayhdeksänsataakymmenen euroa)

Peruste

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8§ ja ympäristöministeriön asetus alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista (1237/03).

Oikaisuvaatimus

Valtion maksuperustelain perusteella maksua koskevaan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi sen sijaan vaatia siihen kirjallisesti oikaisua Länsi-Suomen ympäristökeskuksesta kahden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.

Jakelu:

Vapo Oy
PL 22
40101 Jyväskylä

Tiedoksi:

Lausunnon antajat
Mielipiteen esittäjät
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus + 2 kpl arviointiohjelmia